

Janakkala

ARVIOINTIKERTOMUS 2025

Sisällys

1.	Tarkastuslautakunta.....	1
2.	Talouden arviointi ja toimintakertomus.....	2
3.	Konserniyhteisöjen ja liikelaitoksen tavoitteiden toteutuminen	6
4.	Strategian toteutuminen	8
5.	Tuloksellisuutta edistäneet toimenpiteet sekä kehitettävät asiat	10
6.	Hyvinvointikertomus 2021–2025.....	12
7.	Arviointikertomuksen hyväksyminen	16

1. Tarkastuslautakunta

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päättävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Lautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhtiöiden tarkastuksen yhteen sovittamisesta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös sidonnaisuusilmoitusten vastaanottaminen ja niiden vieminen valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano arviointivuonna 2025

Tarkastuslautakuntaan kuuluivat arviointivuonna 2025 seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Irmeli Elo, pj.	Mika Huuskonen
Raija Ranta-Porkka, vpj.	Paula Lindholm
Petri Hänninen	Anna Mantere
Matti Korkala	Juha Lamberg
Anssi Lepistö	Pasi Niemelä

Kunnan tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Minna Ainasvuori. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi HT Ville Rantanen BDO Oy:stä.

Tarkastuslautakunta on laatinut toimikaudelleen arviointisuunnitelman ja vuosittaisen työohjelman, joiden mukaisesti arviointikohteet on pääasiassa kohdistettu.

Arviointisuunnitelmassa valittiin painopiste-alueiksi erityisesti teknisen lautakunnan ja sivistyslautakunnan toiminnan kokonaisuudet (aluepalvelut, aterial- ja puhtauspalvelut, maankäyttö, maaseutu- ja kyläpalvelut, tilapalvelut, opetustoimi, varhaiskasvatus).

Tarkastuslautakunta on arvioinut tavoitteiden toteutumista kunnanhallituksen ja lautakuntien laatimien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen pohjalta. Lautakunta on lisäksi tutustunut toimielinten tekemiin päätöksiin, lähettänyt viranhaltijoille kysymyslomakkeita sekä kuullut viranhaltijoita arviointinsa tueksi.

Sidonnaisuuksien valvonta

Kuntalain 84 §:n mukaan laissa todettujen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudesta sekä muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävien hoitamisessa. Ilmoitusvelvollisuus astui voimaan uuden valtuustokauden alusta lähtien.

Tarkastuslautakunta käsitteli tehtävänsä mukaisesti muutokset sidonnaisuuksissa ja päätti lähettää sidonnaisuusrekisterin valtuustolle tiedoksi.

Arviointikertomuksessa on esitetty **liha-voidulla tekstillä** olennaisimmat havainnot, joihin tarkastuslautakunta toivoo kunnanvaltuuston ja -hallituksen erityisesti kiinnittävän huomiota. Samoin keltaisissa laatikoissa on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan huomionarvoisia asioita.

2. Talouden arviointi ja toimintakertomus

Valtuustoon nähden sitovia eriä käyttötalouso- osassa olivat toimielimen toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön sekä toimintakulut.

Kunnanhallituksen toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Toimintamenot puolestaan alittuivat 0,4 milj. eurolla, noin 4 %. Menot alittuivat etenkin palvelujen ostoissa. Menosäästöä syntyi mm. työllisyysalueen ennakkomaksujen palautuksesta.

Teknisen lautakunnan toimintatuotot alittuivat 0,3 milj. euroa. Toimintamenot puolestaan alittuivat 1,1 milj. euroa, eli noin 7 %. Toimintatuottojen alitus johtui pääasiassa sisäisistä vuokratuloista, joita kertyi ennakoitua vähemmän. Menojen alittumista selittävät leuto talvi sekä Maanmittauslaitoksen viivästyneet maanmittaustoimitukset. Valmistus omaan käyttöön ei toteutunut, poikkeama oli noin 0,1 milj. euroa. **Valmistus omaan käyttöön on kirjanpitotekninen erä, joten sen asettamista sitovaksi tavoitteeksi talousarviossa kannattaisi edelleen harkita.**

Sivistyslautakunnan toimintatuotot ylittyivät kokonaisuudessaan 0,3 milj. euroa, eli 12 %. Toimintamenot puolestaan alittuivat 0,3 milj. euroa, noin 1 %. Tuotoissa mm. kotikuntakorvaukset toteutuivat ennakoitua suurempina. Menopuolella mm. ateriapalvelujen ostot toteutuivat ennakoitua pienempinä.

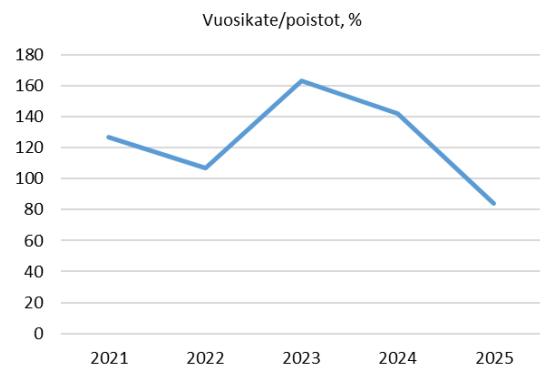
Hyvinvointilautakunnan toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Toimintamenot alittuivat 0,1 milj. euroa, eli noin 1 %, mitä selittää sisäisten vuokrien arvioitua pienempi teuma.

Toimintatuotot toteutuivat kokonaisuudessaan muutetun talousarvion mukaisesti. **Toimintamenot** puolestaan alittuivat yhteensä 1,8 milj. euroa. Menot alittuivat kauttaaltaan kaikissa tiliryhmissä.

Vuonna 2025 kunnallisveroprosentti nousi 8,40 %:sta 8,70 %:iin. Verotuloja kertyi 39,6 milj. euroa, mikä oli noin 1,2 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Valtionosuuksia kertyi hieman edellisvuotta vähemmän. Valtionosuudet olivat 9,5 milj. euroa vuonna 2025, kun edellisvuonna niitä saatiin 9,8 milj. euroa. Valtionosuuksia pienentävät aiemmin päätetyt peruspalvelujen valtionosuusleikkaukset.

Vuosikate (ml. liikelaitos) oli 6,0 milj. euroa (vuonna 2024: 8,8 milj. euroa). Vuosikate asukasta kohden oli 376 euroa (vuonna 2024: 552 euroa/as). Vuosikatteella katettiin 84 % poistoista (vuonna 2024: 142 %).

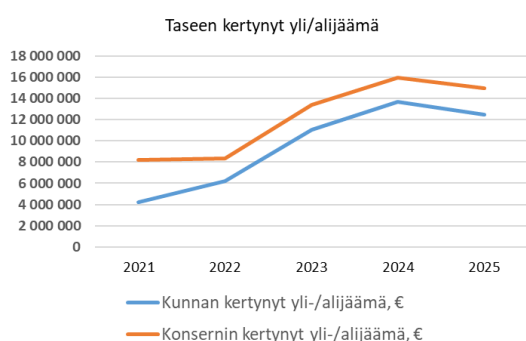

Kuvio: Kunnan vuosikate poistoista 2021–2025, euroa/asukas

Perusoletuksen mukaan kunnan vuosikate on riittävä, jos se on vähintään siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen. Tämä mittari pätee erityisesti, kun investoinnit ja poistot ovat samalla tasolla. Tästä näkökulmasta vuosi 2025 oli aiempaa huonompi.

Tilikauden 2025 tulos oli negatiivinen sekä kunnan että konsernin osalta. Kunnan tilinpäätöksessä tilikauden alijäämä oli -1,2 milj. euroa sisältäen liikelaitoksen (n. -0,1 milj. euroa) ja konsernissa -1,0 milj. euroa.

Kuntakonsernin kertyneen yli-/alijäämän kehitys on kuvattu seuraavassa olevassa kaaviossa. Tilikauden 2025 päättyessä kunnan taseen kertyneet ylijäämät ovat 12,4 milj. euroa ja konsernin taseen kertyneet ylijäämät 14,9 milj. euroa.

Kuvio: Kunnan ja kuntakonsernin kumulatiivinen ylijäämä 2021–2025

Rahoitusosa ja investointien toteutuminen

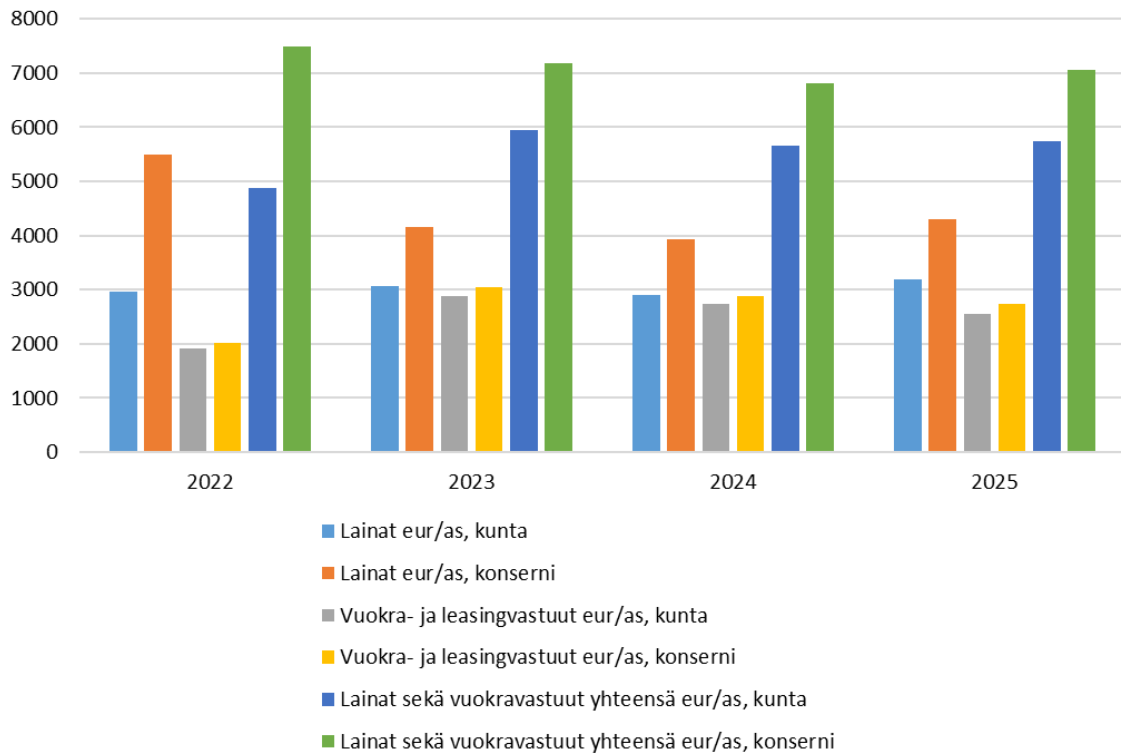
Investointimenot (ml. liikelaitos) 9,0 milj. euroa alittivat muutetun talousarvion n. 0,5 milj. eurolla. Merkittävimmät investointihankkeet olivat Tervakosken koulu- ja monitoimikeskukseen 1-vaihe ja Kuumolan vedenottamon saneeraus.

Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 2,9 milj. euroa negatiivisena, kun edellisvuonna se oli 8,3 milj. euroa negatiivinen.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta oli vuonna 2025 noin -5,0 milj. euroa (2024: -3,7 milj. euroa). Negatiivinen tunnusluku tarkoittaa, että kunnan investointien omarahoitusvaatimus ei täyty. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi, jotta kunnan talous olisi terveellä pohjalla.

Tilikauden aikana nostettiin pitkäaikaista lainaa 11,5 milj. euroa, mikä oli n. 5,7 milj. euroa muutettua talousarviota vähemmän. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin noin 8,0 milj. euroa. Kunnan lainakanta oli tilinpäätöksessä 3 187 euroa/asukas, kun se vuonna 2024 oli 2 907 euroa/asukas. Konsernissa lainaa asukasta kohden oli 4 305 euroa (vuonna 2024: 3 928 euroa). Kunnan asukasmäärä laski 159 asukkaalla, mikä vaikuttaa hieman tunnuslukuja nostavasti.

Kuntakonserniin kertyy myös vuokravastuita, jotka näkyvät vain tilinpäätöksen liitetiedoista. Nämä tulee rinnastaa lainoihin, kun tarkastellaan yksittäisen asukkaan ”velkaosuutta”. Seuraavasta kuviossa näkyy, kuinka lainat ja vuokravastuut ovat kehittyneet neljänä viimeisinä vuonna.

Kuvio: Lainojen sekä vuokra- ja leasingkannan asukaskohtainen kehitys vuosina 2022–2025

Muita tunnuslukuja

Kunnan (ml. liikelaitokset) vakavaraisuutta ja alijäämän sietokykyä kuvaava omavaraisuusaste heikkeni hieman ollen 45,8 % (vuonna 2024: 47,8 %). Kuntataloudessa yleisesti hyvänä omavaraisuusasteena on pidetty 70 % tasoa, kun taas alle 50 %:n taso merkitsee voimakasta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus oli 97,1 % heikentyen edellisvuodesta (2024: 91,2 %). Tunnusluku ilmaisee, paljonko kunnan yhden vuoden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Arvio toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeista

Tilintarkastajat eivät ole todenneet olennaista huomautettavaa tilinpäätöksestä. Tilinpäätös, toimintakertomus ja konsernitilinpäätös antavat olennaisilta osin oikean ja riittävän kuvan kunnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Kannanotto talouden kokonaisuuden toteutumiseen

Valtuustoon nähden sitovia eriä käyttötalousoissa olivat toimielimen toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön sekä toimintakulut. Euromääräisesti olennaisia negatiivisia talousarviopoikkeamia ei ollut.

Talouden ennustaminen on entistä haastavampaa. Vuonna 2025 Janakkalan talous kehittyi huonompaan suuntaan. Myös asukasmäärä on laskussa. Tilikauden 2025 tulos oli negatiivinen ja kunnan taseen kertyneet ylijäämät ovat nyt 12,4 milj. euroa. Ylijäämät ovat pakollinen puskuri, koska kuntien on jatkossakin syytä varautua esimerkiksi valtion taholta tuleviin leikkaustoimenpiteisiin.

Taseen ylijäämiä tarkasteltaessa on huomioitava myös kunnan ja konsernin vuokra- ja leasingvastuut, jotka ovat kuntalaisen näkökulmasta rinnasteisia lainoille. Se, että lainamäärä per asukas vähenee, ei yksinään ole kelpo mittari, kun arvioidaan velkaantuneisuutta. Sekä lainat että vuokra- ja leasingvastuut on maksettava rahana sopimuksen mukaisesti tulevaisuudessa. Konsernin asukaskohtainen laina- sekä vuokra- ja leasingvastuuvelka kasvoi 6 818 eurosta 7 050 euroon.

3 Konserniyhteisöjen ja liikelaitoksen tavoitteiden toteutuminen

Janakkalan Asumnot Oy

Valtuusto asetti yhtiölle yhden toiminnallisen tavoitteen.

Asumispalvelujen tuottaminen ja kehittäminen siten, että asuntokanta kohdentuu kuntalaisten tarpeisiin ja on tehokkaassa käytössä.

- Käyttöaste > 92 %
- Asukastyytyväisyyskysely kahden vuoden välein alkaen 2023
- **Tavoite toteutui osittain.** Käyttöaste oli 89,20 % eli tavoitetasoa (>92 %) matalampi. Asukastyytyväisyyskysely tehtiin joulukuussa 2025.

Talouden tavoitteet olivat positiivinen tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja sekä vuosikorjaukset enintään 20 % liikevaihdosta. Tilikauden tulosta koskeva tavoite toteutui, toteuma 184 772,63. Vuosikorjaukset ylittivät tavoitetason ollen 27,08 % liikevaihdosta. Yhtiön liikevaihto oli 4,2 milj. euroa pysyen samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Vuokratuotot toteutuivat edellisen vuoden kaltaisesti, toteuma oli 89 % (vuonna 2024: 89 %).

Janakkalan Yrityskehitys Oy

Valtuusto asetti yhtiölle neljä toiminnallista tavoitetta.

Janakkalalla on houkutteleva imago. Yhdessä kunnan kanssa tehdään aktiivisia toimenpiteitä, jotta uusia yrityksiä sijoittuu kuntaan. Kunnan elinkeinoalueita kehitetään yhdessä kunnan kanssa.

- **Tavoite toteutui.** Yritysten nettokehitys oli + 33. Mittarina oli ”yritysten määrä”.

Janakkala on Suomen yrittäjämönteisin kunta. Tuotetaan laadukkaita ja monipuolisia yritysneuvontapalveluita yhdessä kunnan kanssa Yritystalo Veturissa.

- **Tavoite toteutui.** Mittareina olivat ”sijoittuminen valtakunnallisessa yritysbarometrissa” ja ”yritysneuvonnan asiakastyytyväisyys”. Yrittäjien kuntabarometria ei tehty vuonna 2025. Asiakaskyselyssä on tilinpäätösraportoinnin mukaan saatu hyvä palaute (4,43/5).

Yritysten ja työpaikkojen määrä lisääntyy. Tarjotaan kilpailukykyisiä ja toimivia tilaratkaisuja, jotka mahdollistavat yritysten kasvun.

- **Tavoite ei toteutunut.** Mittareina olivat ”omistuksessa olevien tilojen m²-määrä” ja ”täyttöaste”. Yhtiön omistuksessa olevien toimitilojen neliömäärä laski edellisestä vuodesta ja vuokrausaste laski 91,0 %:sta 89,6 %:iin

Kunnassa toimivilla yrityksillä on erinomaiset toimintaolosuhteet ja kasvuedellytykset. Tarjotaan yritysneuvontapalveluja. Yrityskehityksen kautta parannetaan yritysten toimintaedellytyksiä ja mahdollistetaan kasvua sekä kansainvälistymistä. Hyödynnetään laajaa seudullista verkostoa yritysten kasvuedellytysten parantamiseksi.

- **Tavoite toteutui osittain.** Mittarina oli ”yritysneuvonnan asiakas- ja tapahtumamäärät”. Yritysneuvonnan asiakkaita oli 28 kpl (26 kpl vuonna 2024) ja neuvontatapahtumia 52 kpl (69 kpl vuonna 2024).

Taloudellisenä tavoitteena oli positiivinen tilikauden tulos. Tulos oli 146 274, joten tavoite toteutui. Yhtiön liikevaihto pysyi samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

Yhtiöille asetetuista tavoitteista toteutui noin puolet. Osalle tavoitteista ei ollut asetettu talousarviossa selkeää tavoitetasoa, jolloin arvio toteutumisesta on tehty suhteessa edelliseen vuoteen. **Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan olisi hyvä, että toiminnallisten tavoitteiden mittareille asetettaisiin selkeät tavoite-
tasot.**

3.1 Janakkalan Vesi liikelaitos

Janakkalan Vesi liikelaitoksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Talousveden laatu täytti tilinpäätöksen mukaan kaikilta osin talousvesiasetuksen vaatimukset.

Talousveden laatuindeksi > 99 %

- **Tavoite toteutui, 100 %**

Jäteveden lupaindeksi > 99 %

- **Tavoite ei toteutunut, 97 %**

Talousvesiverkoston alle 50-vuotiaan verkoston osuus koko verkostopituudesta min. 90 %

- **Tavoite toteutui, 94 %**

Jätevesiverkoston alle 50-vuotiaan verkoston osuus koko verkostopituudesta min. 90 %

- **Tavoite toteutui, 98 %**

Taloudelliset tavoitteet olivat peruspääoman koron maksu 256 000 euroa sekä ylijäämäinen tulos. Taloudellinen tulos oli alijäämäinen, mutta tuloutustavoitteista on huolehdittu.

4 Strategian toteutuminen

Vuoden 2025 talousarvio perustui valtuuston 16.5.2022 hyväksymään kuntastrategiaan, jossa elinvoiman kehittäminen Janakkalassa ja janakkalalaisille on kaiken toiminnan perusta.

Strategiaa toteutetaan kolmen pääteeman ja niille asetettujen tavoitteiden kautta:

1) Janakkala on yhteisöllinen ja yritteliäs kunta, jonka kehittämiseen kaikki osallistuvat

- Uudistuva kuntaorganisaatio on ketterä ja yhteistyökykyinen
- Yhteisöllisyys lisääntyy
- Henkilöstö voi hyvin

2) Janakkala on elinvoimainen kunta, jonka ilmapääpiiri vahvistaa kiinnostavaa hyvän kierrettä

- Kaikilla toimijoilla on erinomaiset toimintapuitteet
- Kestävä kehitys on luonteva osa kunnan arkea
- Kunta on rohkea kehittäjä ja kokeilija

3) Janakkalan turvallisessa ympäristössä viihdytään ja voidaan hyvin

- Asiakaspalvelu on erinomaista
- Janakkalassa voidaan hyvin
- Oppimisen ilo kulkee läpi elämän

Taulukoihin on koottu tarkastuslautakunnan tilinpäätöksestä poimimia toimenpiteitä, joiden on tulkittu edistävän kuntastrategian toteutusta tilikaudella.

Janakkala on yhteisöllinen ja yritteliäs kunta, jonka kehittämiseen kaikki osallistuvat

- ✓ Hyvinvointitoimialan organisaatiomuutos on toteutettu.
- ✓ Esihenkilötyön ja työhyvinvoinnin kehittämistä jatkettiin suunnitelman mukaisesti esimerkiksi panostamalla psykologiseen turvallisuuteen. Kunnan henkilöstö on sitoutunut työhönsä.
- ✓ Yhteistoimintaa työnantajan ja henkilöstön kesken on toteutettu vaikuttavasti.
- ✓ Janakkalan oma pyöräilykartta julkaistiin ja on kuntalaisten käytössä. Kahvilayrittäjien kanssa toteutettu kesäpassi oli suosittu.
- ✓ Vesiensuojelussa ja -kunnostuksessa on tehty aktiivisesti yhteistyötä Vanajavesikeskuksen kanssa.

Janakkala on elinvoimainen kunta, jonka ilmapääpiiri vahvistaa kiinnostavaa hyvän kierrettä

- ✓ Uusi kuntastrategia hyväksyttiin joulukuussa 2025.
- ✓ Yrityspalveluiden kokonaisuutta on lähdetty kehittämään Janakkalan Yrityskehitys Oy:n tuottaman palvelun piiriin ja brändin alle. Perustettujen ja lopetettujen yritysten määrän nettomuutos on positiivinen.
- ✓ TE-uudistus toi työllisyyden hoidon kotoutumispalveluineen kokonaan kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta.
- ✓ Talouden tasapainottamista on jatkettu vaikeassa talous- ja työllisyystilanteessa.

Janakkalan turvallisessa ympäristössä viihdytään ja voidaan hyvin

- ✓ Lukutaitostrategiaa on toteutettu eteiskirjastotoiminnalla.

- ✓ Nettisivujen kieliversio valmistui ja kävijämäärä on kasvanut.
- ✓ Arjen turvallisuuspaketti on jalkautettu varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja lukiokoulutukseen.
- ✓ Tervakosken koulu- ja monitoimikeskus Valo valmistui ja aloitti toimintansa 1.8.2025.

Kuntastrategian mukaan elinvoiman kehittäminen on kaiken toiminnan peruste.

Tarkastuslautakunta toteaa, että strategian toteutumista on edistetty talousarvio tavoitteiden kautta.

5 Tuloksellisuutta edistäneet toimenpiteet sekä kehitettävät asiat

Tarkastuslautakunta on koonnut tähän lukuun tuloksellisuuden kannalta positiivisia sekä edelleen kehitettäviä asioita toimialoittain.

Kunnanhallitus ja kunnan yhteiset asiat

+	Uusi kuntastrategia valmisteltiin kuntalaisia kuunnellen ja hyväksyttiin valtuustossa.
+	Kunnan operatiivinen johtaminen on toimivaa ja sitä on tehty positiivisella otteella.
+	Uusien työntekijöiden perehdytys on toteutettu suunnitellusti.
+	Kylien yhteiset sosiaalisen median alustat ja kyläkärä on otettu käyttöön.
+	Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden prosessikuvaukset on laadittu.
+	Kunnan nettisivujen kieliversio on valmistunut ja käytössä.

Sivistyslautakunta

+	Järjestöjä oli mukana koulujen kerhotoiminnassa ja Suomen harrastamisen mallin harrastuksissa.
+	Tervakosken koulukeskus Valo valmistui ja otettiin käyttöön 1.8.2025.
+	Varhaiskasvatuksessa on laadittu ja otettu käyttöön katsomuskasvatuksen käsikirja ja sen osalta on järjestetty koulutusta henkilöstölle.
-	Sivistystoimen hallinnossa on tapahtunut useita henkilöstövaihdoksia, mikä on vaikeuttanut asioiden seuranta ja kehittämistä.

-	Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu pääasiassa vain varhaiskasvatuksen tai perusopetuksen osalta. Tällöin kokonaiskuvan saaminen strategisten tavoitteiden osalta jää hataraksi.
-	Luontokoulutoiminta on päättynyt 31.5.2025. Jatkoa selvitetään valtuuston talousarviopäätöksen mukaisesti.
-	Lukutaitostrategian toteutumista on raportoitu vain varhaiskasvatuksen osalta.
-	Tavoitteiden toteutumista on vaikeaa arvioida, koska suurimmalle osalle tavoitteista ei ole asetettu selkeää mittaria ja tavoitetasoa.

Tekninen lautakunta

+	Kiinteistöjen tiedonhallintajärjestelmä on käytössä ja sitä on kehitetty suunnitellusti.
+	Henkilöstön terveysprosentti on noussut edellisestä vuodesta.
+	Sisäisen vuokrauksen järjestelmä on otettu käyttöön ja sisäiset vuokrat hoiduvat järjestelmän kautta. Sisäisen vuokrauksen prosessikaavion luonti on vielä kesken.
+	Vihreän rakennemuutoksen edistäminen (ilmastosuunnitelma, Lumo-ohjelma, luontoviisaat kunnat, vieraslaajien torjunta, ympäristökasvatus ja -valistus). Näitä koskevien toimenpiteiden toteutuminen on vielä kesken.

Hyvinvointilautakunta

+	Hyvinvointikertomus on päivitetty ja hyte-kertoimista on raportoitu valtuustolle.
+	Kirjaston käyttö on lisääntynyt ja eteiskirjastot ovat käytössä varhaiskasvatusyksiköissä.
+	Hyvinvointitoimialan organisatiomuutos toteutui. Asetettujen tavoitteiden ja niiden seurannan pohjalta on vaikeaa arvioida terveyden ja hyvinvoinnin edistymistä.
-	Terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen johtaminen ja työnjako koko kunnan tasolla näyttää vielä selkiytymättömältä.
-	Sidosryhmäkyselyä ei toteutettu.

6 Hyvinvointikertomus 2021–2025

Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä niiden edistämiseksi raportoidaan kunnanvaltuustolle vuosittain. Hyvinvointikertomuksen 2021–2025 perusteella toimenpiteet ovat toteutuneet melko hyvin. Kaikkien toimenpiteiden toteutumista ei voitu arvioida, koska niistä ei ollut raportoitu hyvinvointikertomuksessa 2021–2025.

Tavoite	Toteutuminen	
Kuntalaiset kokevat vahvaa osallisuutta omassa elämässään, yhteisöissä ja elinympäristöissä. Palveluja ja elinympäristöjä kehitetään yhdessä heidän kanssaan.	- Kunnassa on määritetty osallisuuden tavoitteet sekä tehty osallisuusohjelma - Lapsiystävällinen kunta- toiminta sai tunnustuksen ja 2. toimintakausi on aloitettu - Nuorten osallistuva budjetointi jaetaan nuorisovaltuuston toimesta vuosittain - Kumppanuuspöytätyöskentely monitaiteellisesta lastenkulttuuriteoksen valmistamisesta käynnistyi vuonna 2023 johtaen siihen, että esitys Aurinkoinen ja kaupunkirovat esitettiin keväällä 2024 yhteistyössä eri toimijoiden kanssa - Kunnassa toimii liikuntafoorumi - Kuntalaisten hyvinvointia lisäävä yhdistystoimintaa tukeva yhdistysavustus kirjattiin talousarvioon, jaettiin ensimmäistä kertaa vuonna 2024	Toteutui osittain
Kuntalaisilla on monipuoliset mahdollisuudet huolehtia hyvinvoinnistaan ja saada tähän myös tukea. Yhä useamman janakkalaisen työ- ja toimintakyky paranee.	- Varhaiskasvatuksessa on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat - Perusopetuksen ja lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat on päivitetty - Kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman teko käynnissä, valmistuu vuoden 2025 aikana - Molemmista päätaajamista löytyy matalan kynnyksen liikuntapaikkoja, jotka ovat osin myös täysin esteettömiä. - Eri kieliryhmien huomioiminen viestinnässä toteutuu 2025 aikana (verkkosivut, ohjeet ja oppaat) - Kaikukortin käyttöönotosta poliittinen päätös, käytännössä toteuttaminen haastavaa, koska kunnan palvelut ovat maksuttomia. Järjestelmä on käytössä. - Kulttuuripolku toteutuu: Kaikki Janakkalan perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen kuuluvat lapset saavat vähintään yhden kulttuurisisällön vuoden aikana. - Merkittävässä rakennushankkeissa toteutetaan taidetta: Heijastus- taideteos toteutettiin Välkkyyn, julkistus avajaisten yhteydessä 2023	Toteutui osittain
Kehitämme ja edistämme hyvinvoinnin edellytyksiä, terveyttä ja turvallisuutta. Johdamme ja suunnittelemme toimintaa tiedolla.	Ennakkovaikutusten arvioinneista on kirjalliset ohjeet ja päätös. Arviointipohja on valmis ja siitä on koulutettu valmistelijoita. Ennakkovaikutusten arviointia on tehty päätösten valmistelussa. Lapsivaikutusten arvioinnit on otettu käyttöön ja hyödynnetty useissa päätösvalmisteluissa.	Toteutui osittain

	- Kunta luo yleiset edellytykset liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa. Liikuntapalvelut kannustamaan kuntalaisia omatoimiseen liikuntaan sekä liikunnalliseen elämäntapaan yhteistyössä eri toimialojen kesken. Liikuntapalvelut tarjoaa liikuntapalveluita erilaisia ja myös ohjattuja ryhmiä. - Edistetään kestävästä liikkumisesta ja ihmisten hyvinvointia kevyen liikenteen väyliä suunnittelemalla ja toteuttamalla vaikutusarvioinnin perusteella. Työkennellä matkakettujen parantamiseksi. - Ilmastotiekartan laatiminen: Valtuusto päätti 15.5.2023 kokouksessaan, että kunta käynnistää ilmastosuunnitelman ja luonnon monimuotoisuusohjelman laatimisen ja liittyy Luontoviisaat kunnat -verkostoon. Ilmastosuunnitelmaa ja luonnon monimuotoisuusohjelmaa varten on hankittu Ilmastovahti-työkalu, jonka käyttöönotto on lähes valmis. Luonnon monimuotoisuusohjelmaa laaditaan parhaillaan pääosin pro gradu -työnä. Luontoviisaat kunnat -verkostoon liitettiin ensimmäisenä kuntana Suomessa. Ilmasto- ja luontotoimenpiteiden edistymistä seurataan jatkossa Ilmastovahti-työkalun avulla ja työtä varten perustettu ohjausryhmä vastaa seurannasta ja työn kehittämisestä. - Kestävän kehityksen ohjelman toimenpiteet: ohjelman laatimisesta ei olla päätetty - Ehkäisevän päihdetyön malli on luotu ja otettu käyttöön - Lapsiystävällisen kunnan toimenpiteitä toteutetaan - Hyvinvointiraportointi tapahtuu vuosittain - Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa tulisi arvioida hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen ei ole toteutunut valtuustokaudella -toimialan perustamisen myötä myös arviointikertomuksessa seuraavalla valtuustokaudella. - Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritetään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista vuodelle 2025 määritelty	
Janakkala on elinvoimainen kunta, jonka ilmapiiri vahvistaa kiinnostavaa hyvän kierrettä.	- Kuntaan on tehty tietoon perustuva elinvoimaohjelma, joka asiantuntevasti ja monialaisesti luo edellytyksiä elinkeinoille, tukee hyvinvointialan elinkeinotoimintaa ja matkailumahdollisuuksia. - Yritysvaikutusten arvioinnista on ohjeistus ja sitä on sovellettu osaan päätösten ennakkovaikutusten arviointia - Yrittäjien ja kunnan yhteistyö hyvin aktiivista ja sujuvaa - Osallistava budjetointi on tapahtunut kumppanuuspöydän kautta, määräraha poistettiin säästösyistä talousarviosta vuodelle 2025 - Vuosittain järjestettävät Kesänavaus, Taaran markkinat, Joulunavaus sekä Turengin ja Tervakosken kylätapahtumat toteutuivat suunnitellusti yhteistyössä paikallisten yhdistysten ja yritysten kanssa	Toteutui osittain

	Lisätään talousarvioon tapahtumatuki valittaville festareille/tapahtumille: ei ole toteutunut, tapahtumia tuetaan tapahtumatuella 800 / tapahtuma, lisäksi erilliset määrärahat Barokkitapahtumalle.	
--	--	--

Tarkastuslautakunta kiinnitti arvioinnissaan huomiota siihen, että hyvinvointisuunnitelmassa vuodelle 2025 asetettujen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanvaltuustolle vasta syksyllä 2026. Näin ollen hyvinvointisuunnitelmassa vuodelle 2025 asetettujen tavoitteiden toteutumista ei voitu arvioida arviointikertomuksessa. **Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan vuosittaiset terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden tavoitteet tulisi kirjata talousarvioon tulosalueittain ja niiden toteutumisesta tulisi raportoida talousarvioseurannan yhteydessä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) lähtee siitä, että toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.**

Kaikukortin käyttöönotosta on poliittinen päätös. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Kaikukortin käyttö selvitetään.**

Kunnanhallitus antoi vastineensa vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Vastine on asianmukainen ja riittävä.

Arviointikertomus perustuu pääasiassa kunnanhallituksen antamaan tilinpäätöstietoon sekä viranhaltijoiden antamaan informaatioon. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kunnan vuoden 2025 taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin melko hyvin. Kaikkien tavoitteiden toteutumista tarkastuslautakunta ei voinut arvioida, koska selkeitä mittareita ei ollut asetettu. Toimintakertomuksesta ja muusta viranhaltijoiden antamasta informaatiosta käy kuitenkin ilmi, että strategiaan kirjattuja tavoitteita edistettiin arviointivuoden aikana. **Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toiminnallisten tavoitteiden tulisi olla strategisesti merkittäviä ja niille asetetut mittarit sekä tavoitetasot konkreettisemmat.**

Tarkastuslautakunta kysyy kunnanhallitukselta, onko kunnalla suunnitelmaa siitä, miten tekoälyä aiotaan jatkoissa hyödyntää kunnassa?

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialat ovat huomioineet henkilöstön kehittämisen ja työssä jaksamisen sekä kestävä kehityksen toiminnassaan. Kunnan henkilöstö on avainasemassa kunnan tavoitteiden toteuttamisessa ja toiminnan tuloksellisuudessa. Vastuullisuus ja kestävä kehitys ovat erittäin tärkeitä teemoja niin yhteiskunnallisesti kuin kuntatasollakin.

Tarkastuslautakunta haluaa kiittää nuorisvaltuustoa aktiivisesta ja positiivisesta otteesta nuorten osallisuuden edistämisessä.

Vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminta näyttäytyy jäsentymättömältä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että toiminnan merkitys hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisessä ymmärretään.

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuuston päätettäväksi, että kunnanhallitus antaa vastineensa tässä arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin ja esittää syyskuun 2026 loppuun mennessä, mihin toimiin niiden johdosta on ryhdytty. Lisäksi tarkastuslautakunta toivoo, että arviointikertomuksessa esitetyt havainnot huomioidaan vuoden 2027 talousarviota laadittaessa.

Tarkastuslautakunta kiittää kuntalaisia, kunnan johtoa, esihenkilöitä ja henkilöstöä aktiivisesta työstä Janakkalan kunnan kehittämiseksi.

7 Arviointikertomuksen hyväksyminen

Janakkalassa sähköisen allekirjoituksen päivänä

Tarkastuslautakunta

Irmeli Elo
puheenjohtaja

Raija Ranta-Porkka
varapuheenjohtaja

Petri Hänninen
jäsen

Matti Korkala
jäsen

Anssi Lepistö
jäsen